VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HE 138/2025
Hallituksen esitys laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

SIVISTYSVALIOKUNTA 22.10.2025

BUDJETTINEUVOS SANNA NIEMINEN

Hallituksen esityksen keskeinen sisältö

- T&K-rahoituslain 2 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtion rahoituksen vuosittaisten korotusten määrä tarkistettaisiin kahden vuoden välein uusimman talousennusteen mukaiseksi
  - Voimassa olevan lain mukaan tarkistus tehdään neljän vuoden välein
- Muutoksen tavoitteena on ottaa huomioon toteutunut talouskehitys ja sovittaa se yhteen parlamentaarisesti aiemmin sovitun tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitustason (1,2 prosenttia suhteessa BKT-arvoon vuonna 2030) kanssa.
- Esitys liittyy valtion vuoden 2026 talousarvioesitykseen

Esityksen tausta

- Valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024–2030 annetussa laissa (1092/2022) säädetään valtion talousarvioon v. 2024–2030 otettavan tutkimus- ja kehittämisrahoituksen määrästä
- Hallitus linjasi vuoden 2026 talousarvioesitystä koskevissa neuvotteluissaan n. 1 mrd. euron julkisen talouden sopeuttamistoimenpiteistä vuoden 2027 tasolla
- Osana sopeuttamistoimenpiteitä T&K-rahoituslakiin esitetään tehtäväksi muutos, jonka mukaan T&K-rahoituslakia päivitetään vastaamaan viimeisintä valtiovarainministeriön talousennustetta
  - Voimassa olevan lain mukaan uusin talousennuste tulisi otettavaksi huomioon vasta vuoden 2028 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä
  - Vuoden 2030 tarkistuspiste lisättäisiin johdonmukaisuuden vuoksi
- Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen 1,2 prosentin tavoitetta suhteessa BKT-arvoon vuonna 2030 ei muuteta

Säädöstekstin muutos:
2 § Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitus valtion talousarviossa vuosina 2024–2030, 1. momentti

- **Alkuperäinen teksti:** Tutkimus- ja kehittämistoimintaan valtion vuosien 2024–2030 talousarvioissa tarkoitettujen valtuuksien ja sellaisten määrärahojen, joita ei oteta talousarvioon siihen aiemmin otetun valtuuden käytöstä aiheutuvien menojen maksamiseksi, määrää lisätään tasaisesti vuosittain valtiovarainministeriön **vuosien 2024 ja 2028** talousarvioesityksiä varten laatimien talousennusteiden perusteella siten, että valtuuksien ja määrärahojen määrä vuonna 2030 vastaa 1,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.
- **Esitys:** Tutkimus- ja kehittämistoimintaan valtion vuosien 2024–2030 talousarvioissa tarkoitettujen valtuuksien ja sellaisten määrärahojen, joita ei oteta talousarvioon siihen aiemmin otetun valtuuden käytöstä aiheutuvien menojen maksamiseksi, määrää lisätään tasaisesti vuosittain valtiovarainministeriön ***vuosien 2026, 2028 ja 2030*** talousarvioesityksiä varten laatimien talousennusteiden perusteella siten, että valtuuksien ja määrärahojen määrä vuonna 2030 vastaa 1,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.
    - Momenttiin lisättäisiin vuodet 2026 ja 2030 laskelmien tarkistuspisteiksi

Esityksen vaikutukset (1/2)

- VM:n syksyn 2025 ennusteen mukaan v. 2030 käypähintainen BKT-arvio on n. 340 mrd. euroa, aiemman ennusteen mukaan BKT-arvio on n. 360 mrd. euroa
- Syksyn 2025 ennusteen mukaan laskettuna valtion T&K-rahoituksen määrän tulisi olla n. 4,1 mrd. euroa v. 2030, aiemman ennusteen mukaan n. 4,3 mrd. euroa
- Päivitetyn laskelman mukaan rahoituslain mukaiset vuosittaiset korotukset ovat n. 240 milj. euroa vuodesta 2026 lähtien aiemman 280 milj. euron sijaan
- Esitys vähentäisi valtiontalouden menoja ainakin lyhyellä aikavälillä, sillä vuosina 2026 ja 2027 valtion T&K-rahoituksen korotukset olisivat pienemmät kuin ne olisivat voimassa olevan lain mukaan

Esityksen vaikutukset (2/2)

- Esitettävän lakimuutoksen myötä valtion T&K-rahoituksen kokonaismäärä vähenee noin 1,3 prosentilla v. 2026 voimassa olevaan lakiin verrattuna
  - Tällä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta tuen saajiin
  - T&K-rahoituksen määrä talousarvioesityksessä 2026 on n. 3,17 miljardia euroa
- Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Suomen kansantalouden tasolla
- Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia yrityksiin, korkeakouluihin eikä tutkimuslaitoksiin tai muihin rahoituksen saajiin

Lausuntopalaute

- Esitysluonnos oli lausuntokierroksella 23.9.2025–3.10.2025
- Lausunnoissa pidettiin tärkeänä, että T&K-rahoituksen 1,2 prosentin tavoitetta suhteessa BKT-arvoon vuonna 2030 ei muuteta, sekä korostettiin T&K-rahoituksen pitkäjänteisyyden ja ennakoitavuuden merkitystä
- Julkisen talouden tilanne huomioon ottaen ehdotusta pidettiin pääosin perusteltuna tai ainakin ymmärrettävänä
- Joissakin lausunnoissa katsottiin kuitenkin, että esitys saattaa heikentää yritysten, kansalaisten ja asiantuntijoiden luottamusta rahoituksen ennakoitavuuteen ja että tästä aiheutuvat vaikutukset voivat olla suurempia kuin mitä leikkauksen suora taloudellinen seuraus antaisi olettaa
- Lisäksi useissa lausunnoissa otettiin kantaa T&K-rahoituksen tarkoituksenmukaiseen kohdentamiseen, ehdotettiin lain soveltamisalan laajentamista T&K-toiminnan lisäksi innovaatiotoimintaan sitä määrittelevän OECD:n Oslo-manuaalin mukaisesti sekä pidettiin ongelmallisena lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävään innovaatiotoimintaan kohdistettuja rahoitusleikkauksia

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos